

продемонструвало зв'язок високого рівня захворюваності раковими захворюваннями з високим рівнем внутрішнього опромінення дочірніми продуктами розпаду радону-222. Радон має природне походження, але його витоки можуть бути техногенно підсиленими. Інші потенційні шкідливі фактори, які були взяті до уваги як найбільш ймовірні причини високої захворюваності, виявилися менш вагомими (гама-опромінення від радіоактивних елементів, що містяться в ґрунті, відвалах, будівлях, дорогах, пилю, тощо; антропогенні викиди шкідливих речовин від стаціонарних і пересувних джерел). З цього випливає необхідність у заходах інженерно-технічного і профілактичного плану.

Одержано 28.12.11

В.В. Мошнягул, доц., канд. техн. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Деякі аспекти перебудови вищої школи

В статті проведений аналіз причин зниження якості вузівської підготовки.
вища школа, професійна підготовка, перебудова

Останнім часом суспільство отримує спеціалістів із все гіршою професійною підготовкою. Аналіз причин зниження якості вузівської підготовки виявляє відсутність елементарних можливостей виходу на рівень світових стандартів. За останні 20 років доля національного доходу направлено на потреби освіти знизилася в 2 рази, в той же час як в США зросли в тричі. Темпи ресурсного забезпечення освіти відстають від матеріального виробництва в 10 разів. Витрати держави за даними Держкомстату СРСР в 1988 році на одного учня в загальноосвітніх школах було - 284 крб, в ПТУ 863 крб, в середньоспеціальних учбових закладах - 867 крб, в вузах - 1325 крб, в США вартість навчання одного студента в середньому в 10 разів перевищує цей показник. Забезпеченість обладнанням на кожного студента в нашій державі складала 2300 крб, в провідних вузах (МАІ - 10 000 крб, а в Стенфордському університеті США - 80 000 крб).

Американці стверджують, що місце держави в сучасному світі та її перспективи треба визначати не тільки за кількістю тонн виплавленої сталі або добування руди, а за кількістю нобелівських лауреатів. А їх американські університети дали більше, а ніж СРСР, Японія, ФРН, Франція та Італія разом взяті. Відомо, справедливий широко відомий афоризм: "Не тому американські університети хороші, що Америка багата, а тому Америка багата, що має такі університети".

Накопичені за останні десятиліття проблеми та суперечності вимагають принципового перегляду всієї сучасної, вузівської практики, впровадження нової концепції перебудови вищої школи. Склалася технокритична практика, яка орієнтована на досягнення вузькопрагматичної – цілі підготовку кадрів спеціалістів без замовлення підприємств. Із вищої школи вийшов дух пошуку, завзятості, новаторства. В стіни вузу прийшло життя без яскравих фарб, які роблять зацікавленість молоді. Між тим сьогодні по мірі розширення прав і самостійності навчальних закладів все гостріше стає проблема відповідальності вузів за долю випускників. Необхідно кординально

переглянути погляди на роль і місце освіти в загальній системі соціальних і культурних інститутів сучасного суспільства.

Кількість фахівців, які виконують науково-технічні роботи, істотно скоротилася. Якщо в 1999 році в наукомістких галузях працювало 126 тис. висококваліфікованих фахівців (серед них 4,1 тис. докторів наук і 18,9 тис. кандидатів наук), то 2000 року їх було 120,8 тис. (серед них 4,1 тис. докторів наук і 17,9 тис. кандидатів наук), а 2001 року науково-технічні роботи виконували 113,3 тис. працівників (серед них 4 тис. докторів наук і 17,4 тис. кандидатів наук), 2002 року в Україні було 107,4 тис. науково-технічних працівників (серед них 4 тис. докторів наук і 17,2 тис. кандидатів наук) 2003 року - 104,8 тис. (серед них 4 тис. докторів наук і 16,8 тис. кандидатів наук), 2004 - 106,6 тис. (серед них 4,1 тис. докторів наук) і 17 тис. кандидатів наук), 2005 - 105,5 тис. серед них 4,2 тис. докторів наук і 17 тис. кандидатів наук), 2006 року - 106,2 тис. (серед них 4,3 тис. докторів наук і 17 тис. кандидатів наук), через це із вузів в інші сфери господарства пішло 7 тис. викладачів в основному кандидати й доктори наук.

В 2007 році в Україні діяло 350 вищих навчальних закладів III- IV рівнів акредитації у яких навчалася 2319 тис. студентів.

Провідним центром розвитку української науки є Академія наук України, яка з 1994 року отримала статус Національної. Загальна кількість науковців становила 300 тис, з яких 80 тис. - кандидати й доктори наук. До 1998 року фінансування науки скоротилося в 17 разів. В 1998 році воно не перевищувало 0,5 % державного бюджету. Щорічні витрати на одного науковця не перевищують в Україні 700 дол. США, тоді як в Ізраїлі 41 тис. дол. США, у Північній Кореї 60 тис. дол. В США -180 тис. дол. З цих причин академію покинуло 1500 осіб, які переважно виїхали за кордон. Здобутки в незалежній Україні - з'явилися нові інститути: української мови, соціологічних досліджень, народознавства, української археографії, національних відносин.

На 2000 рік в Україні працювало 298 університетів, академій, інститутів (із них 92 недержавної форми власності).

Понад 20 провідних закладів освіти мають статус національних.

Основною проблемою вищої школи залишається низький рівень фінансування.

Концепція розвитку вищої школи повинна передбачати докорінні зміни у визначенні мети та змісту навчання, його форм та методів, передусім це орієнтація на формування фахівця як особистості. Але навіть за умов, коли будуть розроблені відповідні психолого-дидактичні та методичні засади, за цього оновлення суттєвих зрушень не буде, бо навантаження викладачів вищих навчальних закладів не дає підстав для оптимізму.

Відомо, що навантаження викладача становить певний перелік робіт, які можна поділити на дві великі групи: навчальна робота та допоміжна. Цей перелік фіксується в індивідуальному плані роботи викладача на рік і включає лекції, консультації, лабораторні, семінарські (практичні) заняття, перевірка контрольних робіт, курсове та дипломне проектування, керівництво науково-дослідною роботою студентів, аспірантурою або практикою, відвідування занять, заліки, екзамени, або робота у державних екзаменаційних комісіях, тобто нараховується близько 15 видів навчальної роботи.

Допоміжну роботу становить навчально-методична, науково-дослідна, організаційно-методична, виховна та суспільна діяльність викладача.

Головна відмінність у плануванні навчальної та допоміжної роботи полягає в тому, що навчання планується по годинах, а допоміжна - як перелік певних дій.

Аналіз реального навантаження викладачів свідчить, що кількість годин навчальної роботи наближається до тисячі, а інколи і більше і вважається, що саме

години навчальної роботи є найголовнішими у діяльності викладача, та ця робота – тільки частка його загальної педагогічної праці. Але враховуючи, що необхідно активізувати самостійну роботу студентів та постійний контроль її виконання, потребує розробки тестів текучого контролю засвоєння текучого матеріалу, розробка системи індивідуального заохочення студентів; оформлення переліку необхідних організаційних, інформаційних, та методичних матеріалів для самостійної роботи студентів по дисципліні на семестр.

Кожна з перелічених робіт складена за діями і передбачає різні витрати часу.

Як відносяться до цієї справи за кордоном можна взяти наприклад Великобританію, перед тим як відкрити університет, протягом декількох років більше як 1300 штатних працівників опрацьовували майбутню модель навчального процесу у навчальних та методичних текстах [1].

З урахуванням необхідної періодичності оновлення змісту навчання можна припустити, що щорічно необхідно поновлювати близько 50 % методичних та інформаційних матеріалів. І ще одне: для забезпечення високого рівня навчання та "надійності" ходу самого навчального процесу для викладання кожної дисципліни потрібно два викладачі (професор або доцент). Тоді виходить, що, одному викладачеві для створення повного інформаційно-методичного забезпечення необхідно близько 1000 годин на рік, тобто навчальне навантаження викладача не повинно перевищувати 500-550 годин на рік.

З економічних міркувань встановлено, що студентів у групі повинно бути 20-30 чоловік, хоча з практики відомо, що ефективність занять з такою кількістю дуже низька, а індивідуалізація навчання взагалі неможлива.

Тьютерська система пропонує роботу викладача з одним - двома студентами, в університетах Англії більше чисельність в групі - 5...6 студентів [2]. Такі дані ми маємо щодо вищої школи США [3]. Можна зробити припущення, що вибір чисельності груп у 5...6 чоловік пояснюється психологічними міркуваннями. Відомо, що увага людини характеризується обсягом, розподілом, концентрацією, стійкістю та перемиканням [4].

Якщо розподіл та інші характеристики уваги є похідними фізіологічних або психомоторних властивостей людини, то обсяг уваги залежить від кількості об'єктів, які можуть бути разом охоплені увагою людини на рівні зорового сприйняття. Обсяг уваги дорослої людини дорівнює 4-6 об'єктам. Якщо необхідно збільшити обсяг уваги, то це здійснюють за рахунок об'єднання предметів в групи, чим зменшується кількість об'єктів, які сприймають як окремі одиниці.

Враховуючи наведене, а також досвід організації навчання у вищих школах розвинутих країн, можна вважати, що 5-6 чоловік у групі - це саме та кількість, яка задовольняє як вимоги до умов навчання, так і пропозиції та поради психологів.

Таким чином, оптимізація навантаження є не тільки передумовою оновлення вищої школи, але й необхідним заходом для поліпшення роботи викладача.

В нових історичних умовах (самостійність України) основні функції освіти далеко виходять за межі навчально-виховної діяльності з її спеціалізованими, локальними цілями передачі і засвоєння тої чи іншої суми знань з одного боку та формування певних якостей особистості з іншого боку, віднині соціальна сутність і роль освіти повинні розкриватися тільки в співвідношенні з фундаментальними суспільними процесами виробництва особистості як культурно-історичного суб'єкта і головної продуктивної сили суспільства, а також, в більш широкому контексті. В той час як наука стверджується з практикою в усьому світі, в наших документах про перебудову вищої школи проблема розвитку науки не піднімається.

В нашій області повинен бути один "Кіровоградський університет", який би забезпечував підготовку спеціалістів за двома напрямками: технічний та гуманітарний.

На I курс зараховувати всіх бажаючих без екзаменів, які закінчили середню школу і бажають навчатися в нашому університеті. А за підсумками навчання отримувати диплом бакалавра, спеціаліста, магістра.

Список літератури

1. Долженко О.В., Шатуновский В.Л. Современные методы и технология обучения в техническом вузе: Метод. пособие. - М.: Высш. шк., 1990. -191с.
2. Барбарига А.А., Федорова Н.В. Британские университеты: Учеб. пособие. - М.: Высш. шк., 1979.- 127 с.
3. Филипова Л.Д. Высш. шк.: Тенденции развития и противоречия // США. - 1987. -№6.
4. Общая психология: Учебное пособие. - 3-е изд. / Под ред. Богословского. - М.: Просвещение. 1981. - 383 с.

Одержано 14.12.11

УДК 657.4

Л.С. Ракул, магістрант гр. ОА-11-МС

Кіровоградський національний технічний університет

Актуальні питання щодо організації обліку розрахунків з покупцями та замовниками комунальних послуг

У статті розглянуто проблеми організації обліку розрахунків з покупцями та замовниками комунальних послуг в умовах функціонування регульованих тарифів. Розглянуто необхідність автоматизації обліку, галузеві особливості відображення в обліку розрахунків з покупцями та замовниками.

комунальні послуги, регульовані тарифи, організація обліку, розрахунки з покупцями та замовниками, договірні відносини, автоматизація розрахунків

Актуальність теми дослідження. В процесі активного розвитку сфери послуг як виробничо-економічної система в Україні (частка послуг у валовому внутрішньому продукті перевищує 40%), виникає багато проблем, які потребують обґрунтованого розгляду й розв'язання. Однією з таких проблем є удосконалення розрахунків з покупцями та замовниками за надані послуги. Чітка організація обліку розрахунків з покупцями та замовниками – необхідний елемент управління підприємством.

Гострим питанням сьогодення залишається комунальна сфера послуг. Низький рівень оплати наданих послуг призводить до погіршення їх якості та уповільнює реформування галузі. Проблема зростання заборгованості за комунальні послуги в сучасних умовах зумовлює потребу в розробці оптимальної організації обліку розрахунків з покупцями та замовниками комунальних послуг у умовах регульованих тарифів. Від успішного розв'язання цієї проблеми значною мірою залежить ефективність функціонування економіки в цілому і кожного окремого підприємства комунальної інфраструктури.

Аналіз останніх джерел дослідження. Тема обліку розрахунків з покупцями та